

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Flerspråkighet och lek i undervisning och språkinläring

Fart från nätverken! Utveckling av pedagogiken inom
småbarnspedagogik och förskoleundervisning

Anne Kultti,
Docent i pedagogik, Göteborgs universitet

Flerspråkiga barn i daghem: Villkor för deltagande och lärande

(Kultti, 2012)

Lärare	Du är rik heter det om man har mycket pengar. Har man inte så mycket så pengar, då är man fattig.	
	(...)	En kort tystnad.
Nils	Är man inte fattig?	
Lärare	Nej.	
Nils	Om man inte har pengar då är man fattig.	Nils tittar mot läraren som sitter mittemot honom.
	Jag har pengar, då är man inte fattig.	

Excerpt 3:

There is a swing (*made of an open-ended plastic tub*) in a tree. A teacher (on the left) is sitting next to it. Charles (on the right) is climbing into the swing. The teacher: Okay Charles, get on board. Edvin (on the right) comes over. The teacher: You're getting on board, Edvin? On board, that's it. Watch out. Remember, you're shipmates together. Okay, shipmates, are you ready? In you go, Charles. Come on, Charles. You can do it! In, in. We're all on board, on board, ready? When the children sit inside the swing (the tub), the teacher rocks the swing and sings a song.

Appendices: Figures 1-9 showing Excerpts 1-12

FIGURE 1

Excerpt 1:
Aksel moves towards a play area with a rail track. There are three children playing with some carriages. Two teachers are sitting close to the children and talk about what children are doing. Aksel stands next to the rail track and watches the others playing for a while.

Excerpt 2:
Aksel goes to a painting area. A painting activity is going on. A teacher helps the children painting. Aksel stands close to the table watching the activity.

1a	1b	1c	1d
Five children and a teacher are packing away building blocks they have been building with. The teacher encourages and praises the children's actions. Edvin joins the activity.	Edvin plays with the blocks lying on the floor. He drops blocks and other toys.	The teacher: <i>Edvin, will you too pick the blocks away for me, please.</i> The teacher continues to praise the (other) children's actions: <i>That's the way!</i>	 Edvin picks up a block. He holds it for a while and then puts it down on the floor.
1e	1f	1g	1h
Edvin picks up another block. He stands on some of the blocks. He puts the block he is holding down on the floor.	Edvin starts piling the blocks on the floor. 	Edvin notices a child carrying some blocks. He tries to take one of them.	The teacher: <i>Edvin, Edvin we are packing away the blocks.</i> Edvin lets go of the block. He takes blocks out of the shelf and puts them in the pile.

Flerspråkande lekresponsiv undervisning

(Kultti, 2022, 2024a, 2024b; på kommande)

- Ett tvåårigt forskningsprojekt.
- Innehåll: vetenskaplig grund och verktyg för att analysera
 - språkideologi, begreppet flerspråkighet, samarbete med vårdnadshavarna, lekresponsiv undervisning, undervisning i förhållande till barnens språkutveckling.
- Samarbete mellan forskare och personal inom småbarnspedagogiken.
 - Forskaren ansvarar för att introducera och behandla nya begrepp och perspektiv.
 - Personalen inom småbarnspedagogiken ansvarar för att integrera dem i undervisningen i den egna barngruppen.
 - Ledningen för småbarnspedagogiken ansvarar för att lärarna ges möjlighet att delta.
- Intern och extern kompetensutveckling är viktiga för att förändra perspektiv och attityder, vilket i sin tur leder till förändringar i rutinerna (t.ex. undervisning).

Dagliga aktiviteter inom
småbarnspedagogiken.

Undervisning i
småbarnspedagogiken.

Utbildning (småbarnspedagogiken).

Förhållandet mellan undervisning och
språkinlärning.

Vad ska vi tala om i dag?

- I. Flerspråkighet – lek – undervisning – språkinläring inom småbarnspedagogiken: teoretisk bakgrund.
- II. Flerspråkande lekresponsiv undervisning.
- III. Flerspråkighet i daghemmets vardag.

I. Teoretisk bakgrund

- Ett sociokulturellt perspektiv på kommunikation och lärande (t.ex. Vygotsky, 1978; Säljö, 2000).
 - Barnens språkinläring är en biologisk, social och kulturell process.
 - Språkanvändning (languageing)
 - Flerspråkighet/flerspråkiga barn – flerspråkande: barn, lärare, föräldrar, miljö för småbarnspedagogiken, samhället... (Kultti, på kommande)
 - Undervisningen ses som en responsiv verksamhet (Pramling, et al., 2019).
- Forskningsområdet flerspråkig utbildning
 - Ett dynamiskt perspektiv på flerspråkighet (t.ex. Duarte & Gur-van der Meij, 2018; García & Wei, 2014; Aldstad & Pesch, 2024; Cenoz & Gorter, 2020; Cummins, 2022; García et al., 2017).
 - Translanguaging/transspråkande.

Utbildning – Språkideologi – Pedagogik

- Språk ses som separata enheter ("spår").
- Språken har en gemensam grund ("isberg").
- Språket ses som ett enhetligt system ("garnnystan").

Familjespråk

(family language, Kultti 2024)

– Det (eller de) språk som barn använder eller hör i sin (utvidgade) familj, antingen i direkt kontakt eller via digitala enheter.

Begreppet betonar:

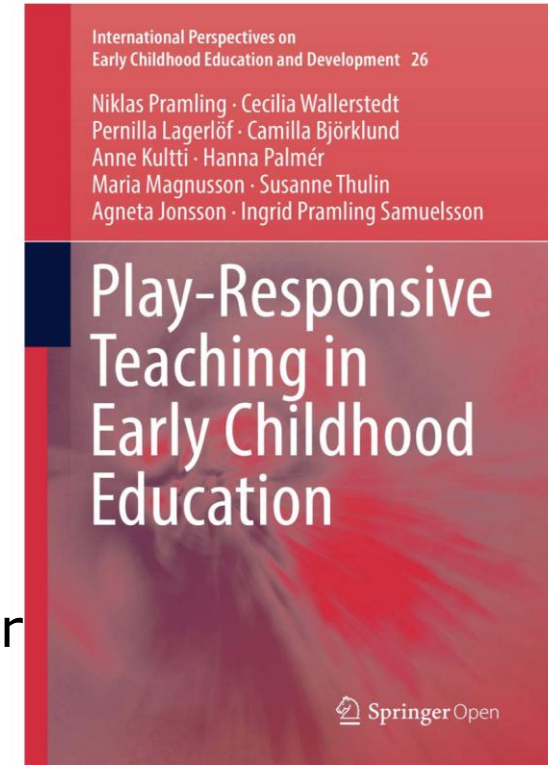
- hur minoritetsspråkiga själva definierar sin språkanvändning och språkidentitet.
- lärarens förståelse för familjers språksituationer ur både barnens och vårdnadshavarnas perspektiv.

Flerspråkighet + lek = flerdimensionell småbarnspedagogik

- Lek: praxis som inte beaktas inom forskning om flerspråkighet.
- Flerspråkighet: praxis som ofta tas för given inom pedagogisk forskning
- Att kombinera flerspråkighet och lek ses som ett sätt att stödja barnens delaktighet och lärande (Kultti, på kommande).

Lekresponsiv undervisning

- **Samskapande**
- **Balans mellan lek och undervisning**
- **Pedagogiska val som formas i stunden**
 - Undervisning och lärande uppstår i samspel.
 - Läraren och barnet delar observationer, tankar och tolkningar.
 - Läraren anpassar sin verksamhet utifrån samspelet/leken.
 - Läraren stöder och berikar leken med hjälp av nya idéer, ord, material och perspektiv. Detta ökar lekens mångfald och stöder barnens kognitiva, sociala och språkliga utveckling.

Källor: Kultti, 2024a; Pramling et al., 2019; Pramling & Wallerstedt, 2019; Wallerstedt & Pramling, 2023

Scaffolding

Stödja barnen i riktning mot ett specifikt lärandemål.

Trigger

Uppmuntra barn till 'öppenhet'; göra något nytt innehållsmässigt/språkligt.

(Lek)narrativ

Den berättande strukturen i leken.

Metakommunikation

Att kommunicera/samtala om kommunikation/språkanvändning.

Intersubjektivitet

(Delvis) delad förståelse.

Alteritet (alterity)

Utmanar (delvis) delad förståelse;
byter riktning.

**På låtsas
(as if)**

Fantasi- eller låtsaslek.

'På riktigt' (as is)

Allmän uppfattning, etablerad
förståelse.

Flerspråkig undervisning

1. Förhållningssätt
(stance): "Att
uppfatta
flerspråkighet"

2. Planering av
undervisningen
(design): "Ge
utrymme för
flerspråkighet"

3. Flerspråkighet
(shifts in
communication):
"Mångfasetterad
flerspråkighet"

Garcia et al., 2017; Kultti, på kommande)

II. Flerspråkig lekresponsiv undervisning

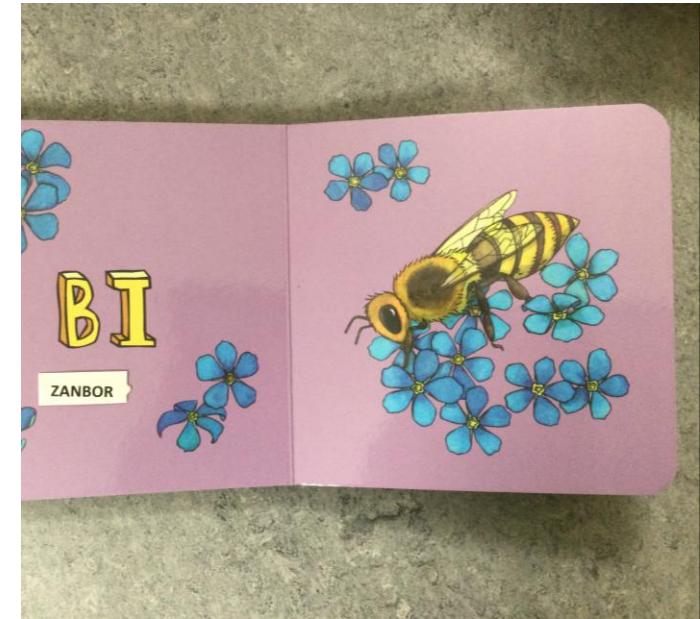

1. Förhållningssätt

- Språkideologi(er) som stöder flerspråkighet
- Barncentrering och barnperspektiv (Sommer et al., 2007).
- Samarbete med vårdnadshavare (Kultti, 2024; Peleman, et al., 2022).

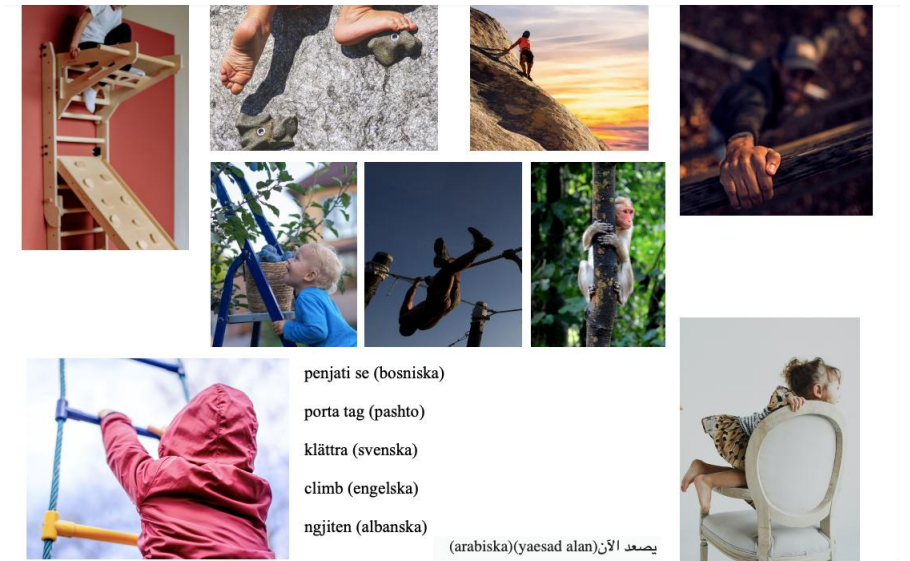
2. Planering av undervisningen

- 'Verktygslåda': lärarens språkliga strategier, såsom
 - flera språk och bilder,
 - synonymer och antonymer,
 - växling mellan *på låtsas* – *på riktigt*,
 - pedagogiska dialoger: barnet/barnen inleder – läraren utmanar – barnet/barnen utvecklar (ICE-modellen),
 - metakommunikation,
 - växling mellan allmänna termer och definitioner.
- Lek (barncentrering) och barnperspektiv.

3. Flerspråkighet

- Interaktion som bygger på att hänvisa till, bearbeta och vidga barnens förståelse av företeelser, fenomen och situationer.
 - Responsivitet är centralt (jämför lärarens *eller* barnens språkliga handlingar).
- Målet är att ordförrådet ska utvecklas *och* fördjupas.

III. Flerspråkighet i daghemmets vardag

Familjespråk?

- Minoritetsspråk som familjespråk.
- Majoritetsspråk som familjespråk.
- Barnet och föräldrarna använder både minoritets- och majoritetsspråk som aktiva familjespråk.
- Flera språk som familjespråk. Barnet använder majoritetsspråket.
- Minoritetsspråk som familjespråk. Barnet väljer språk enligt situationen.

(Kultti, 2024)

L1 vi bygger en stad *qyteti*

tittar på Alex, som hen vet **talar** albanska

Alex *qyteti*

L2 *qyteti deti*

tittar på Alex med ett leende medan hen
letar efter kort

Alex

ler

L1 Just det, *qyteti deti*

DJUR – ZIVOTINJA

LIV do you know what all these are? (Selects the pictures of the animals they've talked about.)

let's see all these are *zivotinja* [animals],
aren't they

Sofi what is it?

Ben *zivotinja*

LENA *zivotinja* what does that mean, Sara?

Ben animal(s)

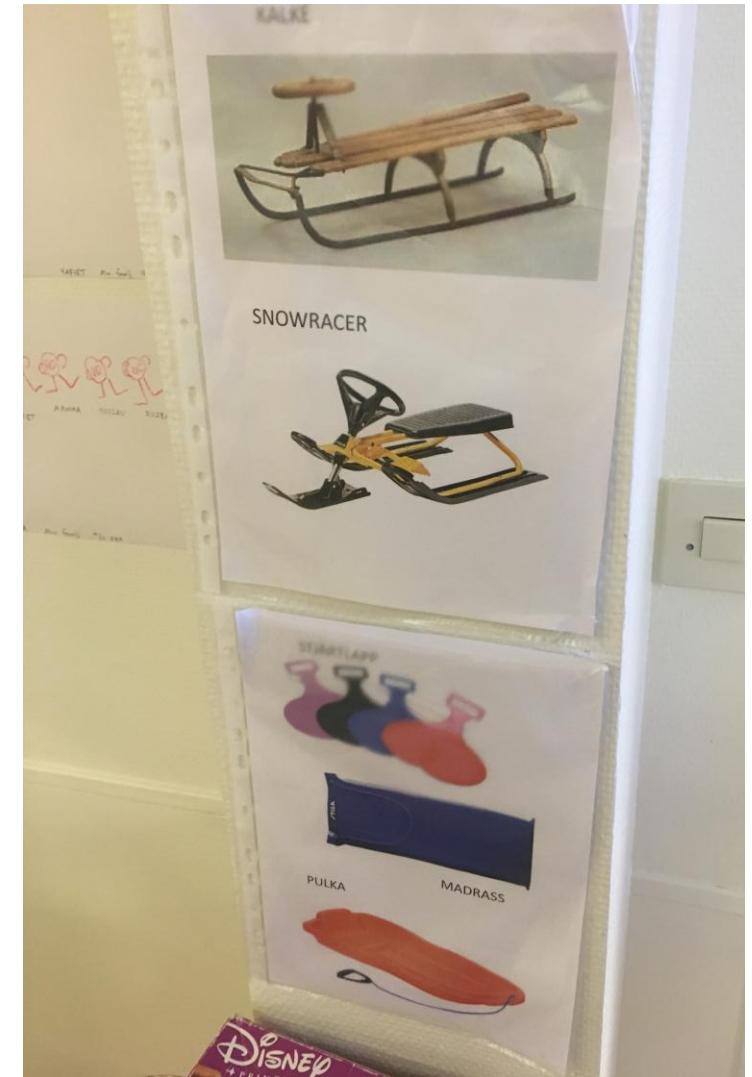
Sara animal(s)

“Vad är det här på ditt språk?”

1. Transspråkande förutsätter att man behärskar familjespråket.
2. Transspråkande som ett gemensamt projekt.

(Kultti, ms.)

Transspråkande förutsätter att man behärskar familjespråket (a)

Four children and a teacher are gathered around a table for arts and crafts. The focus on concept formation is terms/concepts related to city. While working with clay, they are talking about what they are doing and what they could do. The terms/concepts are noticed in different languages by the teacher using a translation program on a computer (placed on the table together with all the other materials).

T: do you know what dog is called in Thai [the family language of the child but not spoken actively]

C: I have forgotten

Transspråkande förutsätter att man behärskar familjespråket (b)

Four children and a teacher are gathered for a story about fruits. The teacher uses additional material as pictures of the fruits and a digital tool for translation. They are also having some of the fruits. After asking for a corresponding term for a piece of fruit in the family language of C, the teacher plays out the term digitally.

C: I knew it [a word for fruit in her family language]

T: did you can you say it

C: mom has used it

T: can you say it

C: I don't want to

Transspråkande förutsätter att man behärskar familjespråket (c)

Later in the activity of arts and crafts (cf. Excerpt 1.1), the group are talking about pear in different languages. As a response, one of the children asks the teacher to check what pear is called in her family language.

T: pear is called *ลูกแพร์ in Thai

C: ลูกแพร์ I didn't know but pool I know what it is pool but I don't want to say it

Transspråkande är ett gemensamt projekt (a)

In the arts and crafts activity about city (cf. Excerpts 1.1 & 1.3), the two children sharing a family language are asked for the corresponding term for tree. There are language cards with the name and the image on the table. The teacher plays the term out on the computer as a respond to one of the children saying that they do not.

**pemë*

T: *pemë*

C1: *pemë* I just read it there [on the screen]

T: yes

C2: *is that correct*

C1: *yes it is correct*

Transspråkande är ett gemensamt projekt (b)

In the film project (cf. Excerpt 1.4), the teacher asks for the term of sea in the family language

of one of the children.

C: I don't remember

T: *de...*

C: *deti*

Vart tog leken vägen?

- På låtsas, fantasi, glädje... den här centrala delen av den pedagogiska verksamheten i småbarnspedagogiken syntes inte i det flerspråkiga arbetet under det första projektåret.
- Lärarnas förväntningar på barnens språkliga deltagande var låga.

Avslutningsvis

- *"If you want students to emerge from schooling after 12 years as intelligent, imaginative, and linguistically talented, then treat them as intelligent, imaginative, and linguistically talented from the first day they arrive at school"* (Cummins, 2010, p. ix, italics in original).
- "Om du vill att barn som talar ett minoritetsspråk *ska vilja* delta i småbarnspedagogikens verksamhet, bemöt dem som individer som *har något viktigt att säga* och *skapa förutsättningar för mångsidigt språkbruk* redan *från deras första dag*." (Kultti, på kommande, egen översättning)

Källor

Kultti, A. (2024a). Differentiation of 'multilingual children' in early education through knowledge of family language practices. *Early Child Development and Care*, 1–11.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2024.2370580>

Kultti, A. (2024b). *Flerspråkande lekresponsiv undervisning*. Björk-Willén, P. (Red.) *Svenska som andraspråk i praktiken*. Natur & Kultur.

Kultti, A. (2024c). Globalising Early Childhood Education (GECE). *International Journal of Multilingualism*.

Kultti, A. (2023). Flerspråkiga barns villkor i förskolan: Lärande av och på ett andra språk. Liber.

Kultti, A. (2022). Teaching responsive to play and linguistic diversity in early childhood education: Considerations on theoretical grounds. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 25(8), 3037-3045.

Kultti, A. (2012). Flerspråkiga barn i förskolan. Villkor för deltagande och lärande. Acta Gothenburgis.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Tack!

